

С. Шаров

*Мелітопольський державний педагогічний університет
(м. Мелітополь)*

УДК 004.422.81

СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Стаття присвячена створенню електронного підручника “Тарасовими стежками” для студентів-філологів. У ньому подано: біографію Тараса Шевченка, тексти письменника (поезію, прозу), епістолярну спадщину Кобзаря, відеоматеріали, аудіотексти, зібрано малярську спадщину митця.

Ключові слова: електронний підручник, самостійна робота, студенти.

С. Шаров

*Мелітопольский государственный педагогический университет
(г. Мелітополь)*

СОЗДАНИЕ ЭЛЕКТРОННОГО УЧЕБНИКА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Статья посвящена созданию электронного учебника «Тарасовыми дорожками» для студентов-филологов. В нем представлено: биографию, тексты писателя (поэзию, прозу), эпистолярное наследие Кобзаря, видеоматериалы, аудиотексты, собрано малярное наследие художника.

Ключевые слова: электронный учебник, самостоятельная работа, студенты.

S. Sharov

Melitopol State Pedagogical University (Melitopol)

CREATION OF THE ELECTRONIC TEXTBOOKS FOR STUDENTS SELF WORK

The article is dedicated to the creation of electronic book "Taras life-paths" for students from philology faculty. It provides: a biography of Taras Shevchenko, writer lyrics (poetry, prose), epistolary heritage, videos, audiotexts, also it was collected a heritage paintings made by the artist.

Keywords: ebook, independent work, students

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. У руслі Болонського процесу значна увага приділяється самостійній навчальній діяльності студентів з урахуванням рівня їх навчальних інтересів і здобутків. Один із шляхів підвищення ефективності такого виду навчальної діяльності студентів полягає у застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій під час навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Значна частина дослідників вважає, що комп'ютер сприяє підвищенню ефективності самостійної роботи студентів. По-перше, студент може виконати навчальні завдання в слухний для нього час, повторно завантажити блок навчального матеріалу [3, с. 128]. По-друге, використання мультимедійних технологій під час самостійної роботи дозволяє підвищити рівень опрацювання навчального матеріалу за рахунок одночасного поєднання зорового та слухового сприйняття інформації [4, с. 35]. По-третє, безперечна ефективність комп'ютерів при здійсненні контролю знань студентів, перевагами якого є об'єктивність оцінювання знань, заощадження навчального часу, безпосередня фіксація результатів, забезпечення оперативного зворотного зв'язку тощо [5, с. 37].

Формування цілей статті. Метою статті є повідомлення про створення електронного підручника “Тарасовим стежками” для забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Історія української літератури 40-60-х рр. ХІХ ст.” та загальний огляд його структури.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Збільшення часки годин самостійної роботи в умовах кредитно-модульної системи потребує від студентів витратити додатковий час на пошук потрібного навчального матеріалу, поданого на самостійне опрацювання. Особливо це стосується гуманітарних дисциплін, вивчення яких передбачає прочитання та обробку значної кількості навчальної та художньої літератури. Електронні підручники (ЕП), як один із видів нових інформаційних технологій, дозволяють значно спростити процес оводіння цими знаннями. Слід зауважити, що серед великої кількості електронних засобів навчального призначення не всі можуть ефективно використовуватися в навчальному процесі. Насамперед це стосується дотримання вимог, які висуваються до таких програмних продуктів, а саме:

1. Зміст підручника повинен повністю відповідати навчальній дисципліні, для якої він призначений. ЕП повинен забезпечувати безперервність та повноту процесу навчання за умови здійснення інтерактивного зворотного зв'язку.

2. Інформація за вибраним навчальним курсом повинна бути добре структурована та представляти собою закінчені фрагменти з обмеженим числом нових понять та зручним переглядом ієрархії об'єктів підручника.

3. Електронний підручник повинен містити інформацію в аудио- або відеоформаті для супроводження розділів, які важко зрозуміти в звичайному (текстовому) викладі.

4. Оперативне протоколювання дій тих, хто працює з підручником, з можливістю роздрукування результатів їх навчальної діяльності та подальшого аналізу викладачем цих результатів.

5. Повинні бути засоби для швидкого пошуку потрібної інформації у підручнику. Частіше для цього використовуються гіперпосилання або поля пошуку.

6. Електронний підручник повинен мати зручний користувацький інтерфейс та бути зручний у користуванні.

7. Повинний бути тезаурус термінів, понять, історичних даних тощо, які зустрічаються в змісті підручника.

8. Низькі системні вимоги до використання ЕП, можливість його застосування на різних комп'ютерних платформах [1; 2].

В результаті проведеного аналізу науково-методичних джерел, а також власного практичного досвіду зі створення програмних продуктів навчального призначення нами було розроблено електронний підручник “Тарасовими стежками” для навчальної дисципліни “Історія української літератури 40-60-х рр. XIX ст.” для студентів II курсу спеціальностей 6.020303 “Філологія. Українська мова і література” та III курсу заочної освіти. Його було зареєстровано у державному Департаменті інтелектуальної власності та отримано свідоцтво на авторське право № 33020 від 28 квітня 2010 р.

Електронний підручник, який розташований на DVD диску із автозавантажувачем, складається з наступних компонентів:

1. Головне вікно (рис. 1) дозволяє отримати доступ до будь-якого вікна електронного підручника. Більшість вікон ЕП мають однаковий графічний інтерфейс і подібні функціональні можливості, що дозволяє студенту зручно відшукати та переглянути потрібний навчальний матеріал.

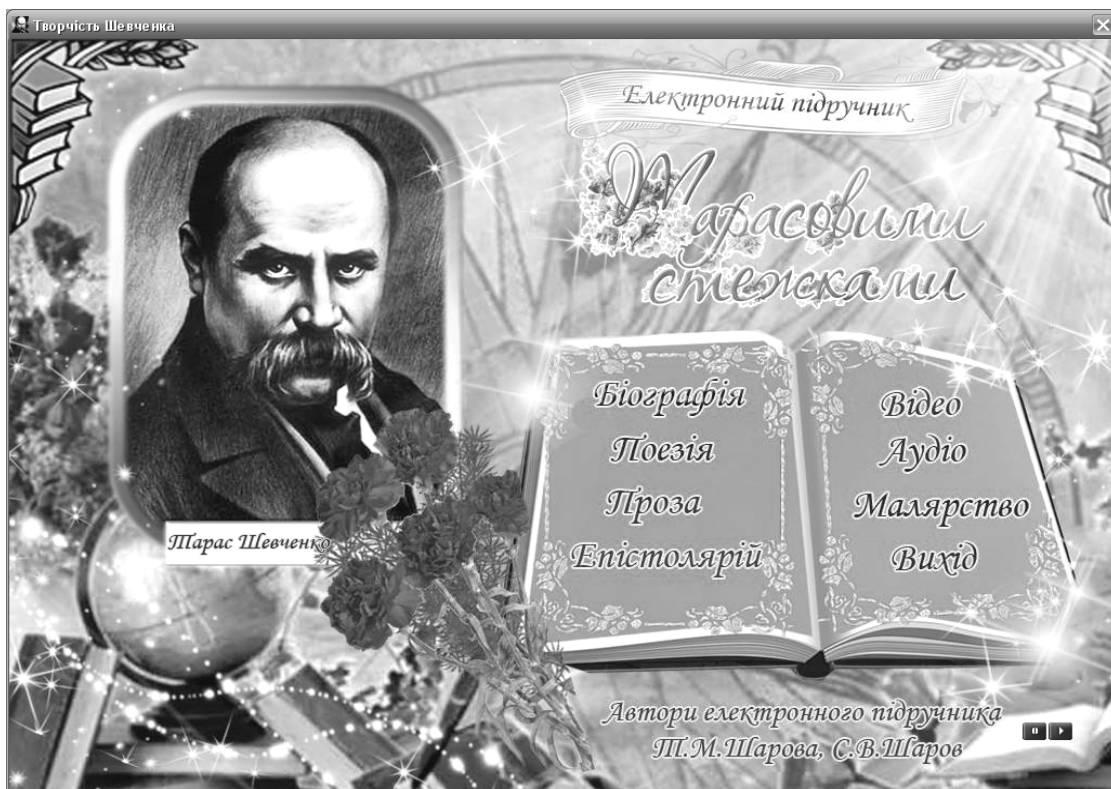

Рис 1. Головне вікно електронного підручника

2. Вікно “Біографія”. Для активізації цього вікна слід клацнути на надпис “Біографія” на головному вікні програми. В цьому вікні подається біографія великого митця від народження до смерті.

3. Вікно “Поезія”. Для активізації цього вікна слід клацнути на надпис “Поезія” на головному вікні програми або аналогічну надпис в будь-якому іншому вікні електронного підручника (крім вікна “Про підручник”) (рис. 2). До вікон електронного підручника, які представлені нижче, доступ можна отримати аналогічним способом. Це вікно дозволяє користувачу ознайомитися із художніми текстами Т.Г.Шевченка. Воно складається з двох частин: ліва частина вікна містить перелік віршів Кобзаря, які є в базі електронного підручника. Права частина відображає вибраний користувачем ліричний твір.

Також у вікні є функція пошуку необхідного тексту. Для цього треба почати вводити назву необхідного твору у поле введення, яке знаходиться знизу переліку творів. Автоматично програма перейде до того твору, який починається із введених користувачем символів. Якщо користувач далі буде продовжувати вносити символи, то програма спробує знайти наступний вірш, назва якого співпадає із сукупністю символів, введеними у поле пошуку.

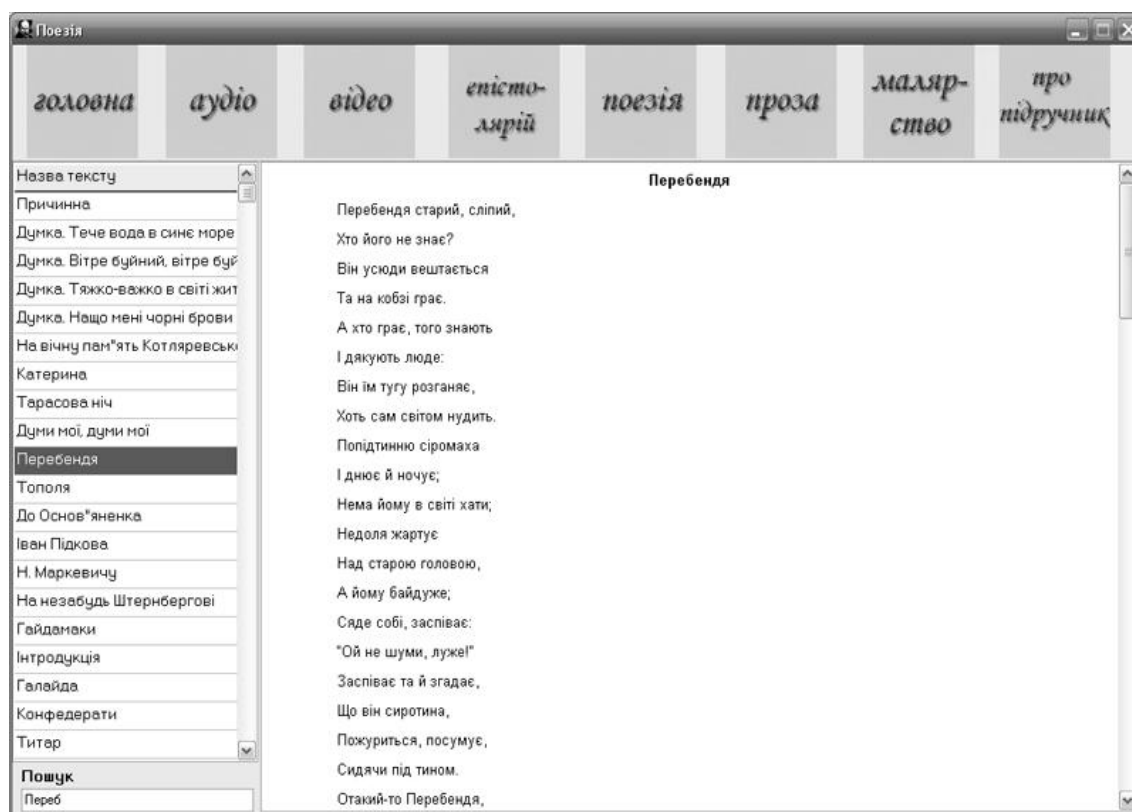

Рис 2. Вікно електронного підручника “Поезія”

Зазначена функція пошуку є у більшості вікон підручника, що дозволяє швидко знайти потрібну інформацію, представленому в електронному підручнику.

4. Вікно “Проза” дозволяє користувачу ознайомитися із українськомовними та російськомовними прозовими творами Т.Г. Шевченка. Для цього необхідно клацнути на потрібний вірш у переліку творів, який знаходиться ліворуч вікна. Автоматично праворуч вікна з’явиться текст

виділеного твору. Таке відображення текстів і файлів мультимедіа характерно для інших вікон.

5. Вікно “Епістолярій”. Це вікно дозволяє студенту ознайомитися з листами Т.Г. Шевченка до різних осіб, з’ясувати життєвий та творчий шлях Кобзаря. Для цього необхідно клацнути на потрібний лист у представленому переліку, який знаходиться ліворуч вікна.

6. Вікно “Відео” вікно дозволяє переглянути відеоматеріали, пов’язані з творчістю Т.Г. Шевченка. Для цього необхідно клацнути на потрібний відеофайл у представленому переліку, який знаходиться ліворуч вікна.

7. Вікно “Аудіо”. Це вікно дозволяє прослухати вірші Т.Г. Шевченка у виконанні Петра Панчука. Для цього необхідно вибрати потрібну назву аудіофайлу з переліку творів, який знаходиться в лівій частині вікна.

8. Вікно “Малярство” дозволяє користувачу ознайомитися з малярською діяльністю Т.Г. Шевченка, таким чином побачити, наскільки вагомими та актуальними є його твори не лише літературного характеру, а й мистецтвознавчого. Для доступу до зображень необхідно вибрати потрібну назву у переліку графічних творів ліворуч вікна.

9. Вікно “Про підручник”. Інформація з даного вікна коротко повідомляє користувачу про мету та призначення створеного електронного підручника.

Висновки. Отже, розроблений електронний підручник в руках досвідченого викладача дозволить значно підвищити ефективність вивчення студентами “Історія української літератури 40-60-х рр. ХІХ ст.” з мінімальною витратою власних сил і часу. В свою чергу, використання електронного підручника дозволить студентам отримати найбільш широкі можливості для самостійного опрацювання навчального матеріалу без потреби витрачати значний час на пошук потрібної інформації.

Література

1. Зими́на О.В. Рекомендации по созданию электронного ученика [Электронный ресурс] / О.В. Зими́на, А.И. Кирилов. – Режим доступа: http://www.academiaxxi.ru/Meth_Papers/AO_recom_t.htm.
2. Классификация электронных средств учебного назначения: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.osp.ru/win2000/2000/01/174144/>.
3. Федотова М.А. Формирование самостоятельной деятельности студентов в дидактической компьютерной среде / М.А. Федотова // Информатика и образование. – 2006. – № 10. – С. 126 – 128.
4. Філософські абриси сучасної освіти : монографія / [Вишинська Г., Гайденко В., Гамрецька Г. та ін. ; за заг. ред. І. Предборської]. – Суми : ВТД “Університетська книга”, 2006. – 226 с.
5. Цехмістрова Г.С. Освітні інновації у вищих навчальних закладах / Г.С. Цехмістрова // Гуманітарні науки. – 2003. – № 2. – С. 32 – 39.